

Regélő Fehér Táltos Dobcsapat

Táltosdob-zene

Napjainkban vannak híresebb és kevésbé híres „táltosok”, dobosok, tanítók, valamint hozzájuk kapcsolódó, avagy éppen függetlenül működő dobkörök, dobcsoportok. Ha beírjuk az interneten a keresőbe a „táltos”, „dobkör” kifejezéseket, számtalan találatot kapunk. Ennek okán rengeteg információ kering a köztudatban, amelyek vagy egybecsengnek, vagy egyfajta misztikus ködbe burkolóznak attól függően, hogy kit hallgat/olvas az érdeklődő. Azzal is hamar szembesülünk, hogy nem feltétlenül egyszerű eldönteni, mi az igazság. Mi éppen ezért nem mondjuk, hogy az abszolút igazat képviseljük. A mi csapatunk vallja, hogy a teljes és tökéletes igazság a Teremtőnél van, Istennél van, nekünk az a feladatunk, hogy tiszta szívvel, tiszta fejjel, a Szeretet erejét meghívva kutassunk magunkban és a világban, majd a felismert igazságot megéljük és továbbadjuk saját példánkon keresztül.

Kérjük a Tisztelt Olvasót is, hogy ekképpen viszonyuljon alábbi írásunkhoz.

Hogy a témát megfelelőképpen körüljárjuk és megértsük, érdemes a címben szereplő összetett szót elemenként megvizsgálnunk. Táltos, dob és zene.

A táltos. A táltosról, táltosságról szóló emlékeink a nép körében maradtak fenn (pl. Szűcs Sándor *A régi Sárrét világa* című munkája nyomán; Timaffy László csallóközi, rábaközi munkássága nyomán; Molnár V. József munkássága nyomán), illetve az úgynevezett táltos-perek dokumentumaiból ismeretesek (pl. Fehér Mátyás Jenő munkássága nyomán).

Néhány pontban szedjük össze azokat a legfontosabb jellemzőket, amelyeket így módon megtudhatunk a táltosról!

- Isten adja a táltost.
- A táltosság rendkívüli képesség.
- A táltos a magyar ősiséghez, ősvalláshoz tartozik. Magyar ősvallás nincs táltos nélkül.
- A táltosság nem tanulható, a táltos eleve táltosnak születik. Tudományait magával hozza.
- Isten az anyja méhében még „úgy” formálja őt, külön gondoskodik róla.
- Valamilyen fizikai többlettel is születik (pl. fog, ujj vagy valamilyen csont).
- Későbbi életében elhívás(ok) során avatódik be s válik tevékeny táltossá.
- A természetet és erőinek működését ismeri, hatással tud lenni rá.
- A táltosnak méltósága van, nem önmagával kérkedik, hanem egyszerűen és szerényen egy szellemiséget, lelkeséget, egy erőt, egy fényt, egy csodát tud megidézni úgy, hogy az ember nem őhöz köti, hanem megköszöni neki, hogy ebben a csodában részesülhetett.
- Pénzt s anyagi javakat nem fogad el. Barátságból, szeretetből, belső indítatásból cselekszik.
- Küzd. Tanít. Gyógyít.

- Küzdelmei során megjelenhet különféle állatok alakjában is.
- A táltos egyik legfontosabb feladata a nemzettudat fenntartása. Ha látja, hogy beteg a nemzettudat, akkor azt meg kell gyógyítani.
- A táltos élete végén a hagyomány szerint eltűnik. Ahol lemegy a nap, a lemenő nap fényébe belekapaszkodik, s elmegy az utolsó fénysugárral. Magyarul fénné változik.
- Táltos ló: vele utazik a táltos, társa az útja során.
- Égi Táltos: Bosnyák Sándor gyűjtése nyomán tudjuk, hogy eleink, a néphagyomány Jézus Krisztust nevezte Égi Táltosnak.

Ismert olyan eset, hogy egy férfi emlékezik egy táltosra, aki az ő gyerekkorában már nagyon öreg volt. Majd a férfi, immár öregemberként, összetalálkozik egy subás alakkal a békési vásárban, akiben felismeri azt a táltost, akit kisfiúként is látott. Csak éppen az öreg táltos egy nappal sem tűnik öregebbnek.

Ez azt jelenti, hogy a táltos tulajdonképpen folyamatosan itt van velünk.

A dob. A dob – formáját tekintve – leggyakrabban egy „keretre” feszített állatbőr, mely megütve hangot ad ki. Nagyon ősi hangszer, nem a táltoshoz köthető különlegesség, hanem az egész emberiség által ismert és használt hangkeltő eszköz.

Amit érdemesnek tartunk itt leírni, hogy a dob által keltett rezgésnek nagy ereje van. Egy megfelelő módon adott ritmus rá tud vezetni a világegyetem alapvető ritmusaira, és le is tud vezetni róla. Az ütemesen megszólaló dob hangja önmagában hordoz valamit, ami megkapó, ami erősíteni, lelkesíteni tudja az embert, s amitől jó értelemben véve borzongni kezd. Ilyen lehet akár egy rockkoncerten megszólaló dob is, ami szinte azonnal tudatállapot-módosulást idéz elő a hallgatóságban. Hasonló jelenség játszódik le pl. a csatákban használt harci dobok esetében is: a ritmus olyan hangoltságot teremt, hogy a belső energiák elkezdenek ütemesen és egyre erősebben dübögni. Nálunk is voltak harci dobok.

A dobolás jelensége ma hihetetlenül divatos. Az úgynevezett „táltos dobolás” egyéni, de inkább csoportos foglalkozások keretében (dobkörök) egyre népszerűbb tevékenység azon emberek körében, akik valamilyen szinten foglalkoznak a magyarsággal, kutatják gyökereinket.

Zene. Ahelyett, hogy a zene fogalmát boncolgatnánk, ami nem is célunk, érdemes itt a táltos és a zene, illetve a sámán és a zene kapcsolatára kitérni. Ezzel együtt érdemes rögtön tisztázni is a sámán fogalmát. Az a tapasztalatunk, hogy ebben a témakörben elég sok a félinformáció és a zavar.

A napjainkban sámánnak nevezett ember egy-egy közösség megbecsült tagja volt. Tevékenységei között szerepelt többek között a gyógyítás, az adott közösség segítése. A sámán és sámánizmus kifejezést orosz kutatók a XIX. század végétől, XX. század elejétől kezdték el használni összefoglaló névként ezen tevékenységet folytató emberekre. Valójában maga a sámán kifejezés egy kisebb ázsiai népcsoport, az altaji mandzsu-tunguz nyelvek közé tartozó evenki nyelvet beszélők sajátja. Jelentésében a „tudni, tudó, tudós” tartalmat hordozza magában. Az egyes népek, közösségek azonban mind a mai napig saját anyanyelvükön, saját kifejezéssel illetik a gyógyító, utazó, baj-

elhárító, gondmegoldó, a közösség szolgálatában áldozatot hozó személyt (pl. a török népek nyelvén kám, kirgizeknél, kazahoknál baksi, stb.). Valószínűleg az egyszerűsítés és egységesítés jegyében terjedt el a nyugati típusú nemzetközi tudományos világban a sámán kifejezés az elmúlt bő száz év folyamán. Magyar kutatók közül Diószegi Vilmos (néprajzkutató, orientalista) volt, aki sámánhittel kapcsolatos kutatásokat végzett a XX. század közepén. Munkáját orosz múzeumokban, szibériai és mongóliai helyszíneken végezte. Megfigyelése szerint a sámánnak a dobra van szüksége, hogy egy ritmuson keresztül révült állapotot idézzon elő. Az efféle szakrális dobolás számos természeti népnél megtalálható, jellegzetessége, hogy a doboló túlvilági erőkhöz, természetfeletti lényekhez kapcsolódik valamilyen cél (pl. gyógyítás, gyógyulás) elérése érdekében, révüléssel utazás által. Ezt a jelenséget nevezi a mai tudomány sámánizmusnak.

Ez egy alapvető különbség a táltos és sámán között. A legtöbben úgy gondolják, hogy a dob hozzátartozik a táltossághoz. Úgy tűnik, hogy nem feltétlenül tartozik hozzá, azzal együtt, hogy dobbal lehet gyógyítani, serkenteni. A táltosnak semmilyen típusú tevékenységéhez nincs szüksége segédeszközre, hiszen a Teremtővel való kapcsolata Isten adta, közvetítő nélküli. Bármikor, bárhol fel tudja venni a Teremtővel a kapcsolatot, s általa végezni feladatát, küldetését. A táltos az erők egyensúlyának megtartásáért, helyreállításáért dolgozik. Mindez nem zárja ki a lehetőségét, hogy a táltos is használjon dobot.

Csajághy György *A magyar népzene, mint zenei anyanyelvünk* című tanulmányában olvashatjuk, hogy *„Fontos szertartási eszköz volt a láncos bot, melyet még ma is használnak a regős népszokás alkalmával. A keleti rokon népek körében is ismertek az ilyen eszközök. A régi szertartásokon, a boton lévő lánc és a csörgők, csengők hangja a gonosz szellemeket tartotta távol. A láncos botok korábban löfejet utánoztak, mert feltehető, hogy – a kör alakú egyfenekű dobbal együtt – ez is a táltosok és sámánok jelképes »lova« lehetett, mely elengedhetetlen eszköze volt a túlvilági lényekkel, köztük az ősök szellemeivel való kapcsolat létesítésének.*

A mai keleti rokon népek dobjai és a saját néprajzi adataink nyomán tudjuk, hogy a táltosok keskeny, kör alakú szertartási dobjának csak az egyik oldalán volt ütőfelülete.”

Az úgynevezett sámánok – gyógyításhoz és révüléssel utazáshoz – dobjaik felületére annak a világnak az ábráját rajzolták vagy festették, amely világ az egész világot megidézte, de ott volt annak a beteg embernek a lelke, akit a világnak (leginkább az alsó világnak) valamely erői levisznek a mélybe. Az emberi testen belül ez a mélység az egész világegyetemet jelenti, azaz a befelé való végtelenséget. Ez a makro- és mikrokozmosz kapcsolata, azaz mindenség szabású ember, emberszabású mindenség, amely gyönyörűen megjelenik pl. József Attila *Óda* című versében is: *„csillagképek rezegnek benned”*.

Arról is van tudomásunk, hogy a sámán és a táltos is énekelt. A sámánzenéhez, a révülésekhez természetesen egy egyszerű, ütemes ritmusra (pl. tá – tá – tá – tá...) épülő, célzott szövegezésű, ismétlődő és kis hangterjedelmű, csak bizonyos hangokon (pl. szó-lá-dó-ré) mozgó énekek kapcsolódnak. E zenében megjelennek még más csengő, csörgő, zörgő hangszerek is, a rossz szellemek távoltartása érdekében.

Arról, hogy a táltos is énekelt – mondjuk gyógyítása során –, a korabeli periratokból tudunk, ahol tanúk mondják el, hogy pl. a beteg szobáját/házát/lakhelyét körülénekelte, vagy a küszöbre énekelt a táltos, valamint a gyógyfüvekből kevert italt további ráénekléssel erősítette meg, töltötte fel.

A sárréti kutatásokból pedig azt tudjuk meg, hogy szitát használt a táltos.

Táltosdob-zene. A mai formában megjelenő úgynevezett táltosdob-zene, amit a mi csapatunk is művel, tudomásunk szerint nem létezett. Mégis valljuk, hogy tevékenységünk ebben a hagyományban gyökerezik. Mint azt fentebb leírtuk, a táltos egyik legfontosabb feladata a nemzettudat fenntartása. A mi csapatunk is pontosan ezt tűzte a zászlajára. Mi egyszerű hétköznapi emberek vagyunk, s azt valljuk magunkról, hogy csapatként egy „táltos-minőséget” képviselünk. Célunk a magyarságtudat erősítése, az ősi magyar néplélek sajátosságainak, belső értékeinek felidézése, a szeretet őseréjének felszínre hozatala és tudatosítása saját magunkban és a népesség legszélesebb rétegeiben. Egyesületünk politikától és vallási hovatartozástól független. Csapatunk minden olyan – belföldi és külföldi – rendezvényen fellép, ahol lehetőségünk van dalainkon keresztül szólni az emberekhez. Támogatunk minden olyan eseményt, ahol magyar ember a magyar embernek, ember az embernek segít, ahol az örök emberi értékek és az összetartozás fontossága jelenik meg. Mondanivalónk a szeretet nélkülözhetetlenségéről, a jóság, a becsület fontosságáról, az ősök tiszteletéről, a hazaszeretetről, megmaradásunkról, a mindennekfeletti istenhitről szól. Ezt erősíti fel a táltosdobok gyógyító, lelkesítő rezgése, valamint az egységes viselet.

Eszközeink a dob, a ritmus, csengettyűk, ének, népi furulya, tilinkó, kaval, kürt, doromb, torokének, hangtálak, természeti hangok utánzása, illetve csizmáinkkal is egyfajta ritmikusság létrehozása. Fontosnak tartjuk a látványt, viseletünkkel az Árpád-kort idézzük meg. Az egységes, összehangolt mozgás, koreográfia is a mondanivaló szolgálatában áll.

Zenénket alapvetően nehéz meghatározni. Mivel a ma emberéhez kívánunk szólni, zenénkben sokféle hatás jelenik meg. Merítünk az egyszerűbb, úgynevezett sámanzenék hangulatából, kisebb ambitusú dallamfordulataiból, a népzene motívumaiból (pentatónia), népdalapú átírásaink is vannak, illetve természetesen népdalokat is dolgozunk fel vagy adunk elő, hiszen a nép zenéje érték, a tartalma őszinte, a nép lelkét-jellemét tükrözi. Ahogy Bartók Bélát is a nép zenei nyelve érdekelte annyiban, amennyiben az ősz-zene örökségének hordozója. Nem egzotikumot keresett, hanem inkább ősiséget: pl. a magyar őskort a magyar népdalban. Ekként mi is éltető használattal jelenítjük meg, dolgozzuk fel az ősidők óta a nép ajkán keletkezett dallamokat. Merítünk a néptáncok hangulatának világából is. Zenénk hangjaiba korunk szellemisége, mindennapjai is beleszövődnek, lüktetővé válnak, megjelennek modern zenei – néhol már-már könnyűzenei, vagy éppen beates, rockos – elemek is, hogy a mai fiatalsághoz is – akik modern zenén nőttek fel – el tudjunk jutni. Dalszövegeink tartalmát tekintve némelyek eredetmondáinkhoz kapcsolódnak (*Hunor-Magor*, **Csodaszarvas**, *Emese álma* stb.), vannak, amelyek népi hagyományokhoz kötődnek (karácsony, regölés, Szent Iván-éj, nyári napforduló stb.), mások történelmi ihletettségek, s egy-egy eseményhez, folyamathoz (a szkíta

múltban gyökerező magyarság; csaták, események megemlézése, Magyar Szent Korona) kapcsolódnak. Előadunk harci hangulatot megidéző zenei betéteket is. Általánosan elmondható, hogy istenes, Istenhez és a krisztusi szeretethez közelítő erkölcsiség szólal meg dalainkban. A legtöbb témakör nem külön-külön, hanem egymással keveredve jelenik meg.

Szeretnénk elmondani, hogy magyarnak lenni jó, magyarnak lenni érdemes még a mai világ megpróbáltatásai között is, és egyúttal biztatunk mindenkit, hogy aki úgy érzi, induljon el magyarsága felfedezésének és megélésének útján, aki pedig már úton van, az tartson ki!

Hítvallásunk:

„Magyarnak lenni, egyenest menni
Büszkén az égnek, hol gyertyák égnek.
Lépni magasba, nézni a Napba,
Az Istent látni, feléje szállni.
Vígán nevetni, a MAG-ot vetni,
Igazat lelteni, jóra nevelni.
Fogni a zászlót, mondani pár szót,
Szépet dalolni, élni és halni.”

Szeretettel,
Regélő Fehér Táltos Dobcsapat
taltosdob.hu

